

ME GALETIA 'IDI LETA PAULO 'I'ETOLADINA

Lowa sena Galetia 'ena Paulo 'iloguguya Yesu manuna, nate 'ina mwawasa kelose 'enaya ta 'ina toololimana manudi, 'enega me Galetia yaudi siemisena, ga muliyega Paulo 'ipilisinedi, ta 'iloguguya sakowasi 'aina sena wate 'ediya.

Muliyega 'aina me Yudia sitauya Galetia ga sie'ita, sigwae, “'Ilobwenena be walodaba, be waeYudia be 'ima loinao wamuliyedi, be wate 'eguma waemisa Keliso 'enaya, Yaubada 'ida gwausowala manumi; ta 'eguma nigeaya waeYudia, nigeaya 'ida gwausowala manumi.”

'Enega Paulo ale 'inonona ga nuwana 'imwau me Yudia 'idi kabo manuna, ga me Galetia 'idi leta gete 'i'etoladina ta 'ediya 'ietunena be 'aene sisawa, be sida mwalatoni emisa namo Yesu Keliso 'enaya sawesawenaya be 'enega Yaubada 'ida gwausowala 'ediya, ta nigeaya me Yudia 'idi loinao 'adi muliya manuna.

Wate 'eguma Yesu taemise, Yaluyaluwa Tabuna uwanao bobo'adi 'atedega sida apwesa; ta 'eguma nigeaya, bwalada uwanao to'umalidi sida apwesa.

Lokagutoki

¹ *'Abo'agu Yesu Keliso 'ina tosimana 'ebweu, ta 'igu etosimana nigeaya tomota 'idi esinuwega,

* 1:1: Ga 1:11-12

ta Yesu 'ina esinuwega, be Tamada Yaubada wate. Tauna Yesu mwawasega 'igietoolo limena.

² Ta yaudi tasidao nidi ma'egwao bada 'amiyami 'imi leta 'aetunenawa 'omi totapwalolo, boda 'ebweuna 'ebweuna sena Galetia solanaya, 'emiya.

³ Tamada Yaubada be 'ida 'Inapwana Yesu Keliso 'idi obobomega wada miya bobo'ana.

⁴ *Manuna Tamada Yaubada 'ina nuwanuwa gete nadigega, ga Yesu tauna 'itagwalena ga 'imwawasa 'ida loegesiyao manudi, be 'enega tuta gete to'umalina 'ina waiwaiyega 'i'etoseyeda,

⁵ Gete manuna Yaubada 'ena tada tupu atae. Eimeni.

Tetela bobo'ana 'ebweuna namo

⁶ 'Ebe nuwaowana gete 'eguya, manuna lowa Yaubada 'iesinuwemi be 'aene oboboma Keliso 'enega waloba, 'enega tetelina waemisena, ta walomanini gete tuga ga waguitoyasena, ta mali tetela waemisena.

⁷ *Ona'ai'aila, Tetela Bobo'ana 'ebweuna namo, ta nigeya 'ebweu wate tetela 'imiyami, ta esi 'aina tomota ni'atu sigiekwanimi, manuna nuwanuwadi be Keliso tetelina sisa'u gelase be 'enega sikaboemi.

⁸ *Keliso tetelina wagimi nonona nate 'ai'ailina, 'enega geya'abo 'ebweu yaita sa'i mali tetela 'ida 'ebwa'ebwa'emi. 'Abo'ama wate be aniloseyao galewega geya'abo mali tetela 'a'ebwa'ebwa'emi. Ta 'eguma yaita tetela bobo'ana 'isa'u gelasena

* **1:4:** Ga 2:19-20; Ta 2:14 * **1:7:** Gu 15:1, 24 * **1:8:** 1 Ko 16:22

be 'igiedumedumena, mwau 'ida loba Yaubada 'enega.

⁹ Ni'atu lowa 'asimana 'emiya, be gete wate yasimana limana 'aene 'eguma yaita mali tetela 'i'ebwa'emi, 'elouya 'ida loba Yaubada 'enega.

¹⁰ *Mwa'adega, tomota nidi 'adi tuputupu manuna yanuwanuwa, nai Yaubada 'ana tuputupu? Manuna 'eguma tomota 'idi nuwanuwa yaguiguinuwa, nigeaya sawesaweguya be Keliso manuna yaetoguinuwa.

Paulo 'ina nuwa'ebuni

¹¹ *Gosegwao, wada nuwa'i'isi 'aene tetela bobo'ana yasimanenawa, nigeaya tomota 'ediyega,

¹² manuna nigeaya tomota 'idi simanao nai 'idi e'itao 'ediyega, ta esi Yesu Keliso 'ina e'ita 'eguya 'enega.

¹³ *Ta 'igu bubuna lowa, tuta nina me Yudia 'idi boda solanaya yamiyami, wanonona, 'aene Yaubada 'ina toekalesiyao yagie'elouya wawasaedi ta nuwanuwagu be yamutudi.

¹⁴ *'Enega 'agu 'epatao Yudia solanaya yaewaiwai sinedi, manuna tubudao 'idi bubuna manuna yaetapewa sinabwana ta 'agu 'epatao 'idi etapewa tupwana namo.

¹⁵ *Tuta nina nigeaya yatubutubuwa, ta lowaenei Yaubada 'ina obobomega 'igimi esinuwegu,

* **1:10:** 1 Te 2:4 * **1:11:** Md 16:17 * **1:13:** Gu 8:3 * **1:14:**
Gu 22:3 * **1:15:** Ais 49:1; Gu 9:3-6

¹⁶ ta tauna 'ina nuwenuwega Natuna 'eguya 'ie'itaena, be yada etosimana manuna, sena apwesa 'ediya. 'Enega nigeaya yatautauya tomota 'ediya sabi enaida tetela gete manuna.

¹⁷ Nigeaya yatautauya Yelusalema Keliso 'ana gimi tosimanao 'ediya, ta esi yatauya Alebia, ga nada yamiyami 'ana laba yaila limana Damasiko 'enaya.

¹⁸ 'Enega yakwala 'etoi mulinaya yalaga Yelusalema ga Pita yayausina, ta nada ma'iyagu 'asiyata pipitini 'amiyami.

¹⁹ *Ta Keliso 'ana tosimanao yaudi nigeaya yada 'itedi. Nate namo Yemesa, tauna 'ida 'Inapwana nina tasina.

²⁰ 'Igu ona gete Tamada matanaya ya'etoladinawa nigeaya 'ebweu wate kabo.

²¹ 'Enega Yelusalema yapilisinena ga yatauya Silia be Silisia 'idi senao 'ediya.

²² Ta tuta nidi 'ediya Keliso 'ina toekalesiyao Yudia senanao 'ediya maninigu nigeaya sida mwalatonina.

²³ Nate namo teteligu sinonona 'aene “Tauna lowa 'igiegie 'elouyeda, ta ni'atu 'inuwa'ebuni, ga tetela nina lowa 'i'eto'etobodena tuta gete 'iloguloguguyae.”

²⁴ 'Enega toekalesiyao nidi Yaubada situpuna 'igu nuwa'ebuni manuna.

2

Keliso 'ana tosimanao sitagwala Paulo 'ina loguguya 'enaya

* 1:19: Md 13:55

¹ 'Enega yakwala potini sigumwala, Banaba ma'iyagu 'atu'e limana Yelusalema, ga wate Taito ya'au'ewena, ga ma'ema'atu'e.

² Ta 'igu tauya 'alena manuna Yaubada 'ie'itegu 'aene 'ilobwenegu be yada tu'e Yelusalema, 'enega yatauya toekalesiyao 'idi toanuganao 'ediya, ga taumamo 'a'awa'awagwae, ga tetela nina yaloguloguguya taudi nigeya me Yudia 'ediya yasimana apwesa toanuganao nidi 'ediya, manuna geya nuwagu be yaloguguya besobeso, 'enega toanuganao nidi sitagwala 'igu loguguya nina 'enaya.

³ Ta Taito 'i'oayabuma ga 'atu'e Yelusalema, tauna goma Gilisi 'ebweu, ta esi toanuganao nidi nigeya Taito nina siloiloina be 'aene bwalana silodalodaba 'ana we'iwe'iyaya nadigegega taudi.

⁴ *Ta 'aidi wate gosedao kabokabodi ni'atu 'emaya siluguma, nuwanuwadi be 'ida miya bobo'ana Yesu Keliso 'i'ebwa'eda sida 'ita, ta taudi nigeya toemisa 'ai'aila, manuna nuwanuwadi be lina mwauna si'ebwa'ema.

⁵ 'Enega 'idi lina maibo'ana 'aguitoyasena, ta nigeya 'ebweu to'ase 'ena 'atagwatagwala. Geya'abo 'ida tetela 'ai'aila manumi sisa'usa'u gelasa.

⁶ *Ta wate taudi toekalesiyao sieesedi 'aene 'idi toanuganao, taudi nigeya 'ebweu wate loeposeyana sisa'usa'u 'igu loguguya 'enaya. Ta 'abo'agu 'igu nuwanuwa 'aene nigeya yage sinabwana 'eguma taudi sieesedi toanuganao

* 2:4: Gu 15:1, 24 * 2:6: Gu 10:34

nai to'ase, manuna tomota maibo'ada leleleya Yaubada matanaya.

⁷ Ona'ai'aila, toanuganao nidi Yaubada 'ina egueguyai si'italobena 'aene 'abo'agu tetela bobo'ana yaloguloguguyae taudi nigeaya me Yudia 'ediya, ta Pita esiya me Yudia dimo 'ediya.

⁸ Manuna Yaubada Pita waiwai 'i'ebwa'ena 'ina guinuwa me Yudia manudi, ta 'abo'agu wate nadigega waiwai 'i'ebwa'egu 'igu guinuwa taudi nigeaya me Yudia manudi.

⁹ *'Enega toanuganao nidi, Yemesa be Pita be Yoni, Yaubada 'ina oboboma 'eguya si'italobena, 'enega sitagwala Banaba be 'abo'agu 'emaya, ga ma'ema'oenimalotuna. Ona'ai'aila, toekalesiyao nidi sitetoi getedi sieesedi 'adi toanuganao, ta sitetoi nidi sitagwala 'emaya be 'aene 'abo'agu be Banaba 'atatauya taudi nigeaya me Yudia 'ediya, ta taudi sitatauya me Yudia namo 'ediya.

¹⁰ Ta 'ebweu yage manuna sigie nuwa'l'isima, 'aene gomabesoyao 'ada lemedi, be to'ase 'enega sikukupa 'ada 'ebwa'edi. Yage gete 'ibobo'ana wawasae be tuta yauyauna yaetaetapewa waiwai manuna.

Paulo Pita 'iona debedebena

¹¹ 'Enega muliyega tuta nina Pita 'imai Anitioki 'enaya, ga nada 'ina bubuna nigeaya palupaludi, 'enega yaona debedebena 'ina bubuna to'umalina manuna.

¹² *Ona'ai'aila, 'ina gimimai 'enaya 'ina bubuna bobo'ana, 'enega toekalesiyao taudi nigeaya me Yudia 'iegosigosiyanedi ta ma'edi

* **2:9:** Gu 11:29-30 * **2:12:** Gu 11:2-3

si'e'ai, ta muliyega 'aidi Yemesa 'ina bodao simai, ga Pita me Yudia nidi 'imatautedi, ta 'enega 'e'ai taudi nigeaya me Yudia ma'ena'o 'iguitoyasa, ta 'iebesinedi. Nate Pita 'ina loegesi.

¹³ 'Enega me Yudia yaudi wate sikabo, ga Bana bawate 'idi kabo nina 'imuliyena, nate 'aene toekalesiyao taudi nigeaya me Yudia ma'ediyao geya'abo sida 'e'ai.

¹⁴ 'Enega 'abo'agu yamwalatonina 'aene Keliso tetelina palupaluna geya'abo simulimuliya 'ai'aili, ta maibo'adi matadiya Pita yaenaidena, yagwae, “Gosiyagu, 'oyo goma Yudiayo, ta 'aina tuta me Yudia 'ida bubuna wapilipili-sine be mali sena bubunidi 'uetoetotowanedi, 'enega mwa'adega be taudi mali sena nina to-motenidi 'ugie sanaila 'esedima be Yudia bubun-ina simuliye?”

Yaubada 'i'awa bobo'aneda 'ida emisa namo 'enega

¹⁵ Taudi nigeaya me Yudia sena maibo'adi 'ediya toto'umalidi tuga, ta 'abo'ada esi me Yudia,

¹⁶ *'enega tamwalamwalatoni 'aene Yaubada tomota 'i'awa'awa palupaluyeda nigeaya Mosese 'ina lolina 'ana ematamatana 'enega, ta esi 'ida emisa Yesu Keliso 'enaya 'enega. Manuna 'abo'ada 'ida emisa Yesu Keliso 'ena tasa'una be Yaubada 'i'awa palupaluyeda. Ta esi 'ida emisa nigeaya Mosese 'ina lolina 'ana ematamatana 'ena tasa'usa'u, manuna Yaubada nigeaya tomota 'i'awa'awa palupaluyeda Mosese 'ina lolina 'ana ematamatana manuna.

* **2:16:** Lo 3:20-28, 11:6

17 Maibo'ama me Yudia nuwanuwama be Keliso 'ina guinuwa 'enega Yaubada 'i'awa palu-paluyema. Ta 'abo 'aina tuta 'aneneta nai 'aloesi, mwa'adega gete, sana Keliso 'igiegie loegesiyema? Nigeya.

18 'Abo'agu 'eguma yaila limana be 'igu emisa Mosese 'ina loinao 'ediya yasa'u, nate yato'umalina.

19 *Manuna Mosese 'ina loina nina ni'atu 'iloemwawasigu, ga muliyega 'ina waiwai 'eguyega 'igumwala, be 'aene yawasi 'ai'aila yaloba Yaubada manuna.

20 Ona'ai'aila, Keliso ma'iyagu ni'atu sigiekeloseyema, 'enega mwawamwawasigu ta nigeya taugu yawasiguyega ta esi Keliso yawasina 'eguya 'imiyami. Gete tuga mayawasigu yamiyami, ta yawasiguna 'alena nate 'igu emisa Yaubada Natuna 'enaya. Manuna Yesu nina 'ina obobomega tauna 'itagwalena ga manugu 'imwawasa.

21 'Enega geya'abo Yaubada 'ina oboboma nina yae'idi'idiye. Geya'abo tanuwanuwa 'aene Mosese 'ina loinao 'adi ematamatana 'enega Yaubada 'ida 'awa bobo'aneda. Nate be Keliso 'ina mwawasa nina 'ieyage besobeso.

3

Emisa Keliso 'enaya

1 'Omi me Galetia uwauwami! Yaita sana 'ilonabwasuwemi ga 'igiekwanimi? Lowa 'ae'itemi ga nuwami 'isabwalena 'ai'aila Yesu

* 2:19: Lo 6:6, 7:6; Yo 13:1; Ga 1:4

Keliso manuna, 'aene keloseya 'imwawasa ta sa'i wanuwa pupulena! 'Enega wanuwena 'aene Mosese 'ina lolina 'ana ematamatanega 'etoseyana walobai?

² 'Enega 'ebweu enaida yaenaidemi, “To 'eda 'enega Yaluyaluwa Tabuna wa'ewena? Mosese 'ina lolina 'ana guinuwao 'enega? nai Keliso tetelina wanonona ga waemisena 'enega?

³ Uwauwami! 'Imi tapwalolo 'ina e'ale wamwalatonina 'aene Yaluyaluwa Tabuna 'enega, 'enega geya'abo watootoo be 'imi tapwalolo wada losaloni taumi 'imi guinuwa namo 'enega!

⁴ Sana mwa'adega ga 'enega yage maibo'ana wa'italoba yogenedi, ga 'enega Keliso 'ana emisa 'ena waso'i yoge?

⁵ 'Ebweu wate enaida: Yaubada tauna Yaluyaluwa Tabuna 'i'ebwa'ebwaya 'emiya, ta 'ina waiwaiyega 'imi guinuwa waiwaidi waguiguinuwedi. Mwa'adega 'ina 'ebwaya nidi 'emiya Mosese 'ina lolinao 'adi guinuwa 'enega, nai Keliso tetelina 'ana emisa 'enega?

⁶*Wanuwa'i'isi Ebelaamo 'aene tauna Yaubada 'iemisena, 'enega Yaubada 'i'awa palupaluyena,

⁷ be wada mwalatoni 'aene Yaubada 'ana toemisao taudi Ebelaamo natunao.

⁸ *Lowaenei Yaubada Ebelaamo 'ieonena, 'igwae,

“'Oyo 'emuyega ma'etamo taudi nigeaya me Yudia 'idi 'ebe gwausowala sida loba.”

* **3:6:** Nug 15:6 * **3:8:** Nug 12:3; Gu 3:25

Ta Yaubada 'ina ona gete Buki Tabu solanaya 'igimi simanena, sena yaudi 'adi giepalupalu Yaubada 'ana emisa 'enega manuna.

9 *'Enega tamwalatonina toemisa maibo'adi 'aene toemisa nina Ebelaamo ma'ena' 'idi 'ebe gwausowala siloba.

10 *Ta esi 'eguma yaisigedi sinuwena 'aene Mosese 'ina lolina 'ana ematamatana 'enega sida bobo'ana, 'awato'umali namo sida loba, manuna Buki Tabu 'igwae,

“Lolina maibo'adi buki gete solanaya 'abo yaita nigeya 'imuliya 'ai'ailidi, 'awato'umali 'ida loba.”

11 *Ona'ai'aila, nigeya sawesawenaya be Yaubada tomota 'i'awa palupaluyeda 'abo Mosese 'ina lolina namo taematamatanena. Manuna ona 'igwae,

“Topalupaludi 'idi emisega yawasi bobo'ana sida loba.”

12 *Ta esi Mosese 'ina lolina 'ana 'eda dumadumana, ta emisa 'ana 'eda dumadumana. Lolina 'ana 'eda Buki Tabu 'ena gete nadigega si'etoladina, 'igwae,

“'Eguma yaita lolina maibo'ana 'iematamatanedi, yawasi bobo'ana 'ida loba.”

13 *Ta nigeya sawesawenaya be lolina maibo'adi taematamatanedi, 'enega Keliso nina 'ilopa'eluda ga 'i'etoseyeda lolina 'ana mwau 'enega. Lolina 'ana mwau gete 'eguma nigeya tada ematamatanediya tamwamwawasa, 'enega Keliso 'abo'ada manuda 'imwawasa nadigega

* 3:9: Lo 4:16 * 3:10: 2 Loi 27:26 * 3:11: Ga 2:16 * 3:12: Lo 10:5 * 3:13: 2 Loi 21:22-23; 2 Ko 5:21

taudi toto'umalidi sinabwadi 'adi loemwawasa kelose 'ediya. Buki Tabu lowa 'ina ona gete manuna 'igwae,

“‘Abo yaisigedi kelose 'ediya sisa'udi be simwamwawasa,

tomwawasa nidi 'awa to'umali siloba Yaubada 'enega.”

Ga Keliso 'abo'ada manuda mwau nina 'ilobena.

¹⁴ Be Yesu Keliso 'enega taudi nigeya me Yudia gwausowala siloba, nadigega gwausowala nina Yaubada 'iona upaupaena Ebelaamo 'enaya, 'aene maibo'ada 'ida emisega to'ase Yaubada 'iona upaupaenaya 'i'ebwa'eda, nate Yaluyaluwa Tabuna.

Ona upaupa manuna

¹⁵ Gosegwao, 'ebweu lewasa'i'i 'ida bubuna 'enega ya'ebwa'emi, gete nadigega:

'Eguma tai 'iabe 'imwamwawasa, ta 'ina gwegwe nai 'ebeloina 'i'ebwa'e waana 'enaya, 'ina ona nidi nigeya 'ebweu yaita sawesawenaya be 'ida sa'ugelasedi.

¹⁶ *Nadigega wate Yaubada 'ina ona Ebelaamo ma ina susu 'i'ebwa'edi. Nigeya 'aene Buki Tabu 'igwae, “Susuyao 'ediya,” ta esi 'ina susu 'ebweuna namo 'ena, nate Keliso.

¹⁷ *‘Ana mwalatoi gete Yaubada 'ina onaupau pa 'igimi sa'una Ebelaamo 'enaya, 'enega yakwala powa analedi be teti muliyega Mosese 'ina loina 'iapwesa. Ta nigeya sawesawenaya

* **3:16:** Lu 1:54-55; Nug 12:7 * **3:17:** Gu 7:6

onaupaupa 'ikweu, nai 'isa'ugelase loina nina 'enega, ta esi ma ina waiwai 'etamo 'imiyami.

18 *Wanuwa'il'isi 'eguma 'ida 'ebe gwausowala taloba Mosese 'ina loinega nate 'aene nigeya Yaubada 'ina onaupaupa 'enega. Nigeya. Manuna lowa Yaubada 'iona upaupaena Ebelaamo 'enaya.

19 *Ta to'ase manuna loina 'iapwesa? Loina nina 'igieapwesena 'edaya 'ida loegesiyo manudi be 'edaya 'imiyami 'ana laba Ebelaamo 'ina susu nina Yaubada 'iona upaupaenaya 'iapwesama.

Ta loina nina aniloseyao 'ediyega Yaubada Mosese 'i'ebwa'ena, ta Mosese 'i'ebwa'ena to-mota 'ediya.

20 Ta Yaubada 'ina onaupaupa 'ina 'ebwaya dumadumana, manuna Yaubada tauna 'i'ebwaya palupalu Ebelaamo 'enaya.

Ida emisega Yaubada 'i'awa natuneda

21 *Geya'abo wanuwanuwa 'aene Mosese 'ina loina Yaubada 'ina onaupaupa 'ietalauwalena? Manuna nigeya 'ebweu wate loina sawesawenaya be yawasida 'i'ebwa'eda, nai 'ida bubuna 'ida giepaepaluyedi. Nigeya.

22 *Ta esi Buki Tabu maibo'ada 'i'awa to'umaliyeda, 'enega Yesu Keliso 'ana toemisao dimo Yaubada 'ina onaupaupa siloba.

23 Lowa tuta nina emisa nigeya tamwalamwalatoni, 'abo'ada Mosese 'ina loina

* 3:18: Lo 4:14, 11:6 * 3:19: Lo 5:20 * 3:21: Lo 8:2-4 * 3:22: Lo 3:9-19

'iyonida ga tamiya mwau, ga 'ana laba Yaubada emisa 'igieapwesena 'edayaya.

²⁴ 'Ana 'ita 'atuwa lolina nina 'i'ita'i'isida ga 'ana laba Keliso 'iapwesa, be 'ida emisa 'enaya manuna Yaubada 'i'awa bobo'aneda.

²⁵ Gete tuga Keliso ni'atu 'imai, 'enega lolina 'ina 'ita'i'ita 'edayaya 'igumwala,

²⁶ *ta esi 'ida emisega Yaubada maibo'ada 'i'awa natuneda, Yesu Keliso ma'edai.

²⁷ *Manuna yaisigedi 'omi wabapitaiso Yesu Keliso 'ana esanega ni'atu Keliso nina ma'emi wamiyami.

²⁸ *Manuna maibo'ada Keliso ma'eda, ta nigeya 'ebweu wate weyala soladaya 'imiyami. 'Enega me Yudia be mali bodao leleleya, ta 'inapwanao be 'idi topaisewao leleleya, ta wate me'olotodi be mewainedi leleleya, manuna maibo'ada Yesu Keliso 'enega tae'ebweu,

²⁹ be maibo'ada Ebelaamo 'ina susuyao, manuna maibo'ada Keliso 'ina bodao, 'enega Yaubada 'ina onaupaupa Ebelaamo 'enaya ta'ewena.

4

¹ 'Eguma yaita 'ina tuta gwama 'enaya ta tamana 'ina 'ebeloina 'i'ebwa'e, gwama nina geya'abo 'ietoetoloina, ta esi 'ietopaisewa,

² be 'ina toe'itao 'enadi 'ida ematamatane nugana, be 'ana laba to tuta tamana 'itatagwala be natunana 'ietoloina.

* 3:26: Yo 1:12 * 3:27: Lo 6:3-4, 13:14 * 3:28: 1 Ko 12:12-14

3 *'Abo'ada nadigega, manuna lowa 'ida gimi 'ebe emisao manudi taetoguinuwa,

4-5 *ta muliyega Yaubada natuna 'ina tuta bobo'ana 'ilobena, ga natuna 'ietunenama, ta sinana 'ienatunena, ga 'ietomotai 'emaya, nate 'abo'ama Mosese 'ina loinao siyoniyonima, be 'ediyega 'ida 'etoseyema, ta 'omi wate 'ida 'etoseyemi, be Yaubada maibo'ada ida 'awanatuneda.

6 *'Enega wate Yaubada Natuna yaluyaluwana 'atedaya 'isa'una, ga Yaubada nina 'i'awa tamana, 'igwae, “Aba!* Tamagu!”

7 *Ona'ai'aila, 'omi nigeya 'aene 'ina toguinuwa namo, ta esi natunao, 'enega ma'etamo 'ina gwegwe 'i'ebwa'emi, nadigega 'ina onaupaupa.

Me Galetia nidi Paulo nuwanuwana

8 *'Omi lowa Yaubada nigeya wamwalamwalatoni, ta 'imi 'ebe emisao bale'u gwegwenao 'ediya, taudi nadigega yaubada kabokabodi.

9 Ta gete tugai Yaubada wamwalamwalatoni, nai tagwae Yaubada 'imwalatonimi. 'Enega to'ase manuna Yaubada nina waguitoyasena, ta waila limana be 'imi 'ebe emisao nidi nenetadi nuwanuwami, be manudi wada guinuwa limana.

10 *'Enega waguiguinuwa emisa kadekadelina manuna, be 'aina 'asiyata nai nawalae, nai yakwala, nai mali tuta be mali tuta manudi, 'imi guinuwao waguiguinuwedi.

* 4:3: Kol 3:20-23 * 4:4-5: Yo 1:14; Lo 8:3-4 * 4:6: Lo 8:15-16

* 4:6: **Aba:** Ona gete me Yudia 'enadi, 'ana mwalatoi, Tamagu.

* 4:7: Lo 8:17; Ga 3:29 * 4:8: 1 Ko 8:4-6 * 4:10: Kol 2:16

11 Gete manuna ya'atesa'ala, 'abona nai 'igu paisewa nidi 'emiya waeyage besobesoedi.

12 Tasigwao, ni'atu 'ami boda 'ena yalugu ga 'abo'agu 'atuwa nadigega 'omi, 'enega 'ilobwenemi be 'omi wabubuna 'abo'agu nadigega. Nigeya 'ebweu to'umalina 'eguya waguiguinuwe.

13 *Ta wanuwayaina 'aene lowa yagimi waiya 'emiya ma igu le'oasa, ta tuwa tuga tetela bobo'ana yaloguguyaena 'emiya.

14 Ta nigeya wae'idi'idiyegu oogu 'ina neneta manuna, ta esi watagwalemi 'eguya, ga wa'au'eweguya 'atuwa nadigega Yaubada 'ina anilose 'ebweu, nai Yesu Keliso.

15 Ona'ai'aila, wa'awa gosiyana 'ai'ailegu, be 'abo sawesawenaya matamiyega wada iwayauledi be wa'ebwa'egu, matagu to'umalidi 'adi lopa'elu. Ta gete tugai mwa'adega 'ida egosigosiyana nina?

16 *'Ana 'ita ni'atu waetalauwalegu manuna simana 'ai'aila ya'ebwa'emi.

17 'Imi esa'ugelasa 'alena 'imi toe'itao auwaudi ni'atu sietaetapewa manumi, ta esi sikabok-aboemi. Taudi nuwanuwadi be 'igu loina waguityoyase be 'idi loinega nuwami sida 'ewa.

18 'Igu loina gete 'eguma 'abo'agu ma'emiya tamiyami, nai 'eguma 'emiyega yamiya 'edasola, loina 'ebweuna tuga, nate 'ilobwenemi be waetapewa guinuwa bobo'ana manuna.

19 Natugwao, manumi 'ategu 'iuyauya tuta maibo'ana, 'imi sanaila manuna, be 'ana laba

* 4:13: 1 Ko 2:3 * 4:16: Yo 8:45

Keliso 'emiya 'iapwesa limana, be 'atemiya 'ida miyami, be 'enega 'agu lotoona 'ida bobo'ana limana.

²⁰ 'Eguma sa'i 'omi ma'egwao tada miyami, be 'enega wada nuwa'ebuni be 'agu lotoona 'ida bobo'ana, ta esi ni'atu yanuwanuwa sinabwana 'imi to'umalina manuna.

Ega be Sela tetelidi

²¹ 'Omi nuwanuwami be Mosese 'ina loinao wada muliyedi, ta esi 'adi mwalatoi nigeya wamwalamwalatonidi.

²² *Wada nuwa'i'isi Ebelaamo tetelina 'eto'etoladina, natunao me'olotodi 'eluwa, 'ebweuna 'ina 'ali'ei mewainena 'enega, ta 'eluwena mwane'ai'ailina 'enega.

²³ *'Ali'ei nina 'ana esana Ega, ta mwanena Sela, ga Ega 'ina 'euwana bubuna bale'u 'enega, ta Sela 'ina 'euwana Yaubada 'ina onaupaupa 'enega, ga natuna 'ana esana Aisake.

²⁴ *Ga iine nidi tetelidi 'enega 'ebe'ita talobena gete: Ega natunao 'ienatunedi topaisewa yoniyonidi,

²⁵ ta 'idi sena Alebia solanaya, 'oya 'ebweuna, 'ana esana Sainai, ta Sainai 'ana mwalatoi 'aene taudi me Yelusalema batuwa nadigega, manuna batuwa 'atuwa tomota yoniyonidi Mosese 'ina loinao 'ediyega.

²⁶ *Ta 'abo'ada nigeya yoniyonida, ta 'ida sena Yelusalema galewaya, 'atuwa sinada 'ienatuneda Yaubada 'ina onaupaupa 'enega.

* **4:22:** Nug 16:15, 21:2 * **4:23:** Lo 9:7-9 * **4:24:** Lo 8:15

* **4:26:** Ib 12:22; Et 21:2, 10

27 *Yage gete manuna Buki Tabu 'ena si'etoladina, 'igwae:

“Waine 'oyo megagalina 'uda gwausowala. Lowa nige ya 'uda edadama be 'uda enatuna, ta esi 'uda gwausowala sinabwana natumwao yau wawasae manudi, ta waine nina mamwanena simiyami manatudiyao, ta nige ya yaudi.”

28 Gosegwao, 'abo'ada Aisake nadige ga, manuna Aisake sinana 'imegagala, ta muliyega Yaubada 'ina onaupaupa manuna ga 'ienatuna.

29 Ta Isimeeli Aisake 'ietalauwalena. 'Ebe'ita gete, tauna bubuna bale'u 'enega 'itubuwa 'ietalauwalaya tauna onaupaupa 'enega 'itubuwa. Lowa taudi siteluwa nidi nadige ga, ga batuwa wate nadige ga tomota gosediya sibubuna'esedi.

30 *Ta Buki Tabu solanaya lolina 'eto'etoladina 'igwae,

“'Ali'ei nina manatuna 'upa'i apwesedi. Geya'abo

'ali'ei natuna be natu'ai'aaliyo siloiloina leleleya.

Ta esi Aisake namo 'ebeloina 'ida 'ewa.”

31 'Abo'ada nige ya Isimeeli nadige ga, manuna Isimeeli topaisewa yoniyonina natuna, ta 'abo'ada Aisake nadige ga 'ida miya bobo'ana.

5

1 *Miya bobo'ana manuna Keliso 'ili'amida 'ada yonao 'ediyega, 'enega wada toolopa'ala be

* 4:27: Ais 54:1 * 4:30: Nug 21:10; Yo 8:35 * 5:1: Yo 8:32, 36; Gu 15:10

geya'abo watagwatagwala limanemi Mosese 'ina loina yoniyonina 'enaya.

Keliso 'ina loina bobo'ana

² 'Abo'agu Paulo yaloguguya 'emiya be 'abo Mosese 'ina loinao 'ediya watagwalemi, nai 'abo me Yudia 'idi we'iwe'iyaya lodaba* bwalamiya sida guinuwe, Keliso 'ina lema 'emiya waloseye.

³ Manuna 'eguma yaita 'emiyega 'itagwale be bwalana silodabai, 'ilobwene be Mosese 'ina loinao maibo'adi wate 'ida ematamatani,

⁴ be 'abo yaita 'oyo nuwanuwayo be Mosese 'ina loinao 'adi ematamatana 'enega 'awabobo'ana 'uda loba, ni'atu Keliso 'ina oboboma 'emuya 'uloseyena, ga tauna 'upilisinena.

⁵ Manuna 'abo'ada Yaubada taemisena be 'aene 'i'awa palupaluyeda. Gete 'ida nuwayaina Yaluyaluwa Tabuna 'enega, ga manuna tayamwayamwa.

⁶ Ona'ai'aila, Yesu Keliso 'enaya me Yudia 'adi we'iwe'iyaya, nate bwaladi silodaba, nigeya 'igiepaepaluyeda, be wate 'abo lodaba taguitoyase geya'abo 'ada 'awapalupalu talobaloba. Nate namo 'eguma Yesu taemise be taobobome, tauna 'ada togiepalu.

⁷ 'Omi lowa wapili waiwai emisa 'ina 'eda 'ai'aila 'enega, 'enega yaita 'isa'u bodemi?

* **5:2: *daba nai lodaba:*** Nugana 17:10-14 'ena Yaubada Ebelaamo 'iloinena be 'aene tauna be natunao me'olotodi be tubunao me'olotodi 'idi yage bwaladi sida 'upwa yauledi, nate we'iwe'iyaya nai 'ebe 'inana sida guinuwe, ta 'ana mwalatoi taudi Yaubada 'ina tomotaiyao esiesinuwadi.

8 'Etoboda gete nigeya Yaubada 'enega, manuna lowa Yaubada 'ibwauyemi tauna 'ina 'eda 'enaya, ta esi 'etoboda gete mali tomota 'ediyega.

9 Getei 'atuwa 'ebweu yage gidalina, ta esi to'umalina, ta sawesawenaya be 'igie to'umali sinabwana.

10 'Abo'agu 'Inapwana yaemisena be 'igienuwa sabwalenimi, be 'igu loina namo wada muliye, ta 'abo yaita tauna 'ami togieloniu, 'ana e'isa Yaubada 'enega ma'etamo 'iloba.

11 *Gosegwao, geya'abo wanuwena 'abo'agu yaloguloguguya be 'aene tomota sida lodabadi be me Yudia 'idi loina sida muliyedi, ta 'igu loguguya esi Keliso 'ina mwawasa kelose 'enaya manuna, ta loguguya gete manuna me Yudia sinuwamwau ga sietalauwalegu.

12 Ona'ai'aila, 'ilobwenena be taudi 'ami togieloniu nidi taudimo silo'ewa yauledi be 'ewa'ewadi.

13 *Gosegwao, Yaubada ni'atu 'iesinuwemi ga li'ali'amimi, ta geya'abo wanuwena 'aene nigeya 'ami loinamo be bubuna bale'u wamulimuliyedi, ta esi oboboma 'ina loinega wada tauya be taumimo wada elemalema limanemi.

14 *Manuna loina maibo'adi 'adi bwagila, loina 'ebweuna gete, 'igwae,

“Gosemwao 'uda obobomedi nadigega tauyo 'amu oboboma.”

15 'Eguma loina gete wapilisine be taumimo 'emiya waetalauwala, ma'etamo 'ami boda waloesawali.

* 5:11: 1 Ko 1:23 * 5:13: 1 Pi 2:16 * 5:14: Md 5:43-44, 7:12

Yaluyaluwa uwana dumadumana ta bwala uwana dumadumana

¹⁶ *'Enega 'ilobwenemi be Yaluyaluwa Tabuna 'ianuganemi ta 'enega geya'abo yalakwaiyao siloiloinemi.

¹⁷ *Manuna yalakwaiyao Yaluyaluwa Tabuna sietalauwalena, ta sa'i Yaluyaluwa Tabuna 'ida yalakwaiyao 'ietalauwaledi. 'Enega soladaya silosalosaiya, ta to'ase bobo'ana nuwanuwada be taguinuwei nigeya sawesawedaya be taguinuwei.

¹⁸ *Nate namo 'eguma Yaluyaluwa Tabuna 'ianuganemi, Mosese 'ina loinao sigugumwala 'emiyega.

¹⁹ Ooda 'ina guinuwao tamwalamwalatonidi, nate loelata, loyawe, gagasa,

²⁰ nabwasuwa, balau, egewagewana, etalauwala, e'ipi'ipi, gamwasowala, debaose, weyala, sinala, e'idi'idi,

²¹ be wate 'ebe gwasowala to'umalina bwasi waiwai 'ana numa 'enega, ta 'aina wate bubuna to'umalidi. Bubuna getedi manudi lowa yae-mataluwemi, ta batuwa yaemataluwa limami 'aene 'adi toguinuwao geya'abo Yaubada 'ina 'ebeloina 'ena silugulugu.

²² *Ta sa'i Yaluyaluwa Tabuna uwana bobo'adi 'atedaya getedi, oboboma, gwasowala, miyasi-walowa, toolopa'ala, lema, bubuna palupaluna, emisa,

²³ bubuna nuwana, 'alama'i'ita. Ta nigeya 'ebweu wate lolina 'imiyami be yage getedi 'ida 'etobodedi.

* 5:16: Lo 8:3-4 * 5:17: Lo 7:15-23 * 5:18: Lo 6:14 * 5:22: Md 7:16-20; Ep 5:8-9

24 *Ta wate 'eguma Yesu Keliso 'iloineda, ooda 'ina bubuna to'umalidi be yalakwaiyao 'iloemwawasidi 'ana kelose 'enaya.

25 Ta yawasida bobo'ana 'i'ebwa'eda Yaluyaluwa Tabuna 'enega, ta 'ilobwenena be Yaluyaluwa nina 'ianuganeda.

26 *Ta geya'abo tanuwanuwa tu'e, nai gosedao tae'oata'oatadi, nai tae'ipi'ipiyedi.

6

Tada elemalema

1 *Gosegwao, 'eguma tasidai 'ebweu 'ina loegesi 'enega 'ibe'u, 'omi yaluyaluwami pa'alidi watoos be tasidai nina wagi epaepaluye, ta esi ma imi bubuna nuwana, be taumimo wa'ita'i'isimi, 'abona nai 'omi wate wabebe'u.

2 *'Ami 'aa'aalao 'ediya wada elemalema magosemiyao, manuna gete 'ada lolina Keliso 'enega, ta 'ilobweneda be taguinuwe.

3 'Eguma yaita gomabeso, ta 'inuwena 'aene toesaesa, taunamo sa'i 'ikaboena.

4 *'Enega 'ilobwenemi be 'ebweuna 'ebweuna tauna 'ina guinuwa 'ida too, be 'ida mwalatoni mane guinuwa bobo'ana ta mane to'umalina. 'Enega 'eguma bobo'ana, 'ana tupu tauna 'ina nuwanuwa 'ana lotoona 'enega, ta geya'abo gosiyana 'ebweu 'ina ona 'enega.

5 Ta 'ada 'aa'aala tauda 'ebweuna 'ebweuna tada 'aala.

* 5:24: Kol 3:5 * 5:26: Pi 2:3 * 6:1: Md 18:15 * 6:2: Lo 15:1-2
 * 6:4: 2 Ko 13:5; Lo 14:12

6 *Tapwalolo 'ana toe'itao, 'eguma sinasinapu sie'itada, 'ilobweneda be gwegwe ta'ebwa'edi, 'abo to'ase 'ediya 'ikukupa.

7 Geya'abo tauyo 'ukabokaboeyo, manuna nigeaya sawesawedaya be Yaubada takaboe. To'ase tai 'iasona, muliyega 'ida sesoni.

8 *'Eguma bubuna bwala 'enega 'iasowa, ma'etamo sesoi to'umalina 'iloba, ta 'eguma Yaluyaluwa Tabuna 'enega 'iasowa, ma'etamo yawasi ataya 'ida sesoni.

9 *Geya'abo 'ida guinuwa bobo'adi 'ediyega talo'ame'ame, manuna 'eguma geya'abo ta-nooneta, ma'etamo sesoi bobo'ana tada loba.

10 'Enega 'ilobweneda be tuta maibo'ana 'ediya tomota yauyaudi tada lemedi, ta esi Yaubada 'ana toemisao taledi sinabwana.

11 'Etoladi gete matana sinabwana taugu nimaguyega ya'etoladina.

12 *Me Yudia 'idi lodaba 'ana to'ewao geya nuwadi 'igu loguguya nina gete: 'ada giepaepalu taloba Keliso 'ina mwawasa namo 'enega, ta nigeaya lodaba 'enega. 'Enega si'i'imimi be 'idi lodaba nina wa'ewa, be 'adi boda 'ida sinabwa, ta wate etalauwala Keliso 'ina mwawasa kelose 'enaya manuna 'igugumwala.

13 Ta wada nuwa'i'isi 'aene lodaba nina 'ana to'ewao 'ilobwenedi be Mosese 'ina loinao maibo'adi sida muliyedi, ta esi nigeaya sida muliyedi. Nate namo nuwanuwadi be walodaba, be gete 'idi 'ebe gagasa 'imi lugu 'adi boda solanaya manuna.

* 6:6: 1 Ko 9:11, 14 * 6:8: Yo 3:6, 6:63; Lo 8:13 * 6:9: 2 Te 3:13; 1 Ko 15:58 * 6:12: Ga 5:11; Pi 3:18

14 *Ta 'abo'agu esi geya'abo yaonaona tu'e. Nate namo 'ida 'Inapwana Yesu Keliso 'ana kelose manuna yada onalaga, manuna Keliso 'ana kelose 'enega bubuna bale'u 'iloemwawasina ga 'ina loina 'eguya 'igumwala, ta wate taudi bubuna bale'u 'ana tomuliyao siguitoyasegu 'atuwa tomwawasa 'abo'agu.

15 *Ona'ai'aila, lodaba nigeya yage sinabwana, ta wate 'eguma nigeya taguiguinuwe nate nigeya yage sinabwana. Yage sinabwana 'ebweuna namo, 'eguma Yaubada yaluyaluwana 'igie auwauda.

16 Ta maibo'ada 'eguma loina gete tamulimuliye, ta Yaluyaluwa Tabuna 'igie auwauda, 'abo'ada Yaubada 'ina susu me Isileli 'ai'aila, be 'ina 'atenuwa 'ole'oleyega tada miya siwalowa.

17 *Gete tuga be tuta 'imeemai 'ediya geya'abo 'ebweu yaita 'igiegie 'oata'oatagu, manuna bwalaguya Yesu 'ina we'iwe'iyaya simiyami, nate kweya nidi yalobedi 'ina guinuwa 'enaya.

18 Tasigwao, 'ida 'Inapwana Yesu Keliso 'ina oboboma yaluyaluwami 'ediya. Eimeni.

'Abo'agu Paulo.

* 6:14: Lu 14:27; Ga 2:20-21
4:10

* 6:15: 2 Ko 5:17

* 6:17: 2 Ko

Loina Tabu Auwauna
The New Testament in the Dobu Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Dobu long Niugini

copyright © 1985 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Dobu

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 9 Oct 2020

b7b1c532-e0bd-5fc1-87a9-1f5f70cc897d